

Mandat for

DELPROSJEKT POLITISK ORGANISERING



Indre Østfold kommune

Behandlet dato: <dato>	Behandlet av (delprosjektleder): <navn>	Sted: <navn>
Beslutning: <Starte en konseptfase/ ikke starte en konseptfase/ øvrige vurderinger må gjøres, justere, endre >		
Signatur ved godkjenning (BP1): <prosjektleder>		

1. BAKGRUNN

Askim, Eidsberg, Hobøl, Spydeberg og Trøgstad skal utgjøre en ny kommune i 2020. Dette er vedtatt av stortinget 08. juni 2017. Navnet er Indre Østfold kommune. Prosjektplan for bygging av ny kommune 2017-2020 legger de overordnede føringer for hovedprosjektet, delprosjekter og for dette mandatet.

Følgende overordnede målsettinger gjelder for arbeidet:

1. **Det skal bygges en helt ny kommune som skal være klar 31. desember 2019, med alle avgjørende elementer på plass**
2. **Byggingen av den nye kommunen skal ta ut gevinster i form av kvalitet og ressurser**
3. **Den nye kommunen skal være innovativ for å være tilpasset fremtidens samfunn og rustet for kommunesektorens endrede rammebetingelser**

2. HENSIKT MED DELPROSJEKT POLITISK ORGANISERING

Å bygge en helt ny kommune av fem eksisterende kommuner er et stort endrings- og omstillingsarbeid. Det gir muligheter for å tenke nytt om hvordan den nye kommunen best skal levere tjenester til innbyggerne i fremtiden, og hvordan organiseringen av kommunen skal legge til rette for dette.

Den nye kommunen skal være en fremtidsrettet og effektiv tjenesteleverandør, som utvikler levende lokalsamfunn og attraktive arbeidsplasser.

Dette delprosjektet handler om en vurdering av hvordan lokaldemokratiet skal fungere i den nye kommunen. Prosjektet skal forslå ny politisk modell inkludert reglement og delegering.

Alle kommunene har en formannskapsmodell, men det er variasjoner med hensyn til bruk av og representasjon i kommunestyrekomiteer, utvalg og råd samt innbygger og brukerinvolvering. Alternativ modell er kommunal parlamentarisme.

I prosjektplanen presenteres 10 politiske målsetninger for Indre Østfold kommune. Følgende to målsetninger har særlig relevans for politisk organisering:

En raus og slagkraftig kommune med byer, tettsteder og landområder i vekst, med fokus på omdømmebygging og nærdemokrati – og der innbyggere kjenner hele kommunen og trives.

Landets fremste kommune på digital kommunikasjon mellom innbyggere og kommune.

3. ENDRINGER DELPROSJEKTET SKAL SKAPE

Mål:

Indre Østfold kommune har en politisk organisering som tydeliggjør politisk ansvar og styrker lokaldemokratiet.

I følge KS' demokratiundersøkelse har vi et godt lokaldemokrati med høy tillit når innbyggerne kjenner seg godt representerte, de folkevalgte setter dagsorden, styrer ressursbruken og er ombud for innbyggerne og kommunen leverer det som er lovet.

Godt lokaldemokrati har derfor følgende kjennetegn:

<ul style="list-style-type: none">• Pålitelig styre – har innbyggerne tillit til styret?
<ul style="list-style-type: none">• Ansvarlig styre – kan innbyggerne føre kontroll med styret?
<ul style="list-style-type: none">• Innbyggernært styre – blir innbyggerne hørt av de styrende?
<ul style="list-style-type: none">• Effektivt styre – hva får innbyggerne igjen av styret?

KS' lokaldemokratiundersøkelse har som formål å undersøke status på disse fire kjennetegnene. Samlet resultat fra 1300 folkevalgte tydeliggjør følgende utfordringer:

Er det gode muligheter for å styre interkommunalt samarbeid og kommunale selskaper?

Går arbeidet i kommunens politiske organer for tregt?

Står godtgjørelsen i forhold til arbeidsinnsatsen?

Legger administrasjonen for mange føringer?

Er det lett nok å få innsyn i den kommunale virksomheten?

Fungerer de folkevalgtes kontroll med administrasjonens iverksetting av vedtak tilfredsstillende?

Indre Østfold kommune har ambisjon om å utvikle et lokaldemokrati som har høy tillit hos innbyggerne.

Mandat:

Det skal gjøres en reell vurdering av de to hovedmodellene for politisk organisering som kommuneloven (1992) åpner for, nemlig formannskapsmodellen som kommunene har ulike varianter av i dag og kommunal parlamentarisme.

En gjennomgang av dagens politiske organisering i de fem kommunene vil gi prosjektgruppa et samlet grunnlag for å vurdere hva som oppleves å fungere godt og hvor utfordringene ligger knyttet til dagens politiske organisering og styring – alle innenfor formannskapsmodellen. Det er viktig også å få fram systemer for bruker- og innbyggerinvolvering.

Prosjektgruppa foreslår at alle kommunene gjennomfører KS' demokratiundersøkelse for å kartlegge styrker og utfordringer knyttet til lokaldemokratiet i dagens fem kommuner.

Når det gjelder kommunal parlamentarisme, er det behov for ekstern gjennomgang av lovverk og erfaringer fra andre kommuner. Det er bare Oslo og Bergen som har parlamentarisk modell i dag, samt 4 fylkeskommuner. Tromsø med sine 70 000 innbyggere har hatt parlamentarisk modell, men har nå gått tilbake til formannskapsmodell. Moss kommune utredet kommunal parlamentarisme i 2011/12, og prosjektgruppa vil innhente utredninger og begrunnelser for beslutningene som Moss og Tromsø har tatt.

Uavhengig av valg av hovedmodell, må vi vurdere ulike nærdemokratiske ordninger inkludert ulike former for innbyggerinvolvering som en del av den helhetlige politiske organiseringen.

Digitalisering er en av Indre Østfold kommunes fremste mål, spesielt når det gjelder kommunikasjon med innbyggerne. E-dialog og andre digitale løsninger må vurderes og inngå i forslaget til ny politisk modell.

Det kan være aktuelt å vurdere organisering av tjenesteområder i kommunale foretak.

Delprosjektet gis mandat til å utrede og anbefale følgende:

1. beskrive den politiske organiseringen i dagens fem kommuner
2. beskrive mulige alternativer for politisk organisering innenfor rammen av kommuneloven og andre særlover, inkludert lokaldemokratiske ordninger og valgkretser
3. beskrive og vurdere ressursbruken/kostnader for de alternative politiske modellene, inkludert gevinster i forhold til samlet ressursbruk i dagens kommuner
4. beskrive og vurdere de ulike politiske modellene opp mot kriteriene for godt lokaldemokrati som er «pålitelig, ansvarlig, innbyggernært og effektivt styre»
5. beskrive og vurdere elektroniske løsninger
6. beskrive og vurdere ansvarsforhold og delegert myndighet
7. foreslå anbefalt modell for politisk organisering vurdert fra punktene 1-7
8. utarbeide forslag til reglement for valgt modell for politisk organisering av Indre Østfold kommune

Fase-, tids- og aktivitetsplan

POLITISK ORGANISERING	2017		2018				2019			
1. Dagens politiske organisering										
2. Valg mellom formannskapsmodell eller parlamentarisme			Fellesnemnd 30.01.2018							
3. Valg av helhetlig politisk organisering			Fellesnemnda 24.04.2018							
4. Ressursbruk og kostnader										
5. Beskrive og vurdere de ulike politiske modellene opp mot kriteriene for godt lokaldemokrati som er «pålitelig, ansvarlig, innbyggernært og effektivt styre»										
6. Valg av hovedmodell for politisk organisering										
7. Ansvarsforhold og delegert myndighet										
8. Elektroniske løsninger										
9. Forslag til reglement										

Foreløpig budsjett

Beverting	kr 5 000
Studiebesøk	kr 45 000
Konsulenttjenester	kr 150 000
Lokaldemokratiundersøkelser	kr 100 000
SUM:	kr 300 000

3.1. Er anskaffelse(r) av varer og tjenester aktuelt?

Kjøp av konsulenttenester og lokaldemokratiundersøkelser.

3.2. Digitalisering

Kommunene benytter i dag digitale løsninger for utsending av politiske sakspapirer, og flere av kommunene benytter internett til overføring av by-/kommunestyremøter. I tillegg benyttes digitale løsninger for kommunikasjon med innbyggere, næringsliv og andre interessenter. Det vil være aktuelt å videreutvikle digitaliseringen på alle disse områdene.

4. TIDSRAMME OG RESSURSBEHOV FOR KONSEPTFASEN

Framdriftsplanen legger opp til at valg mellom formannskapsmodell eller parlamentarisme kan behandles i Fellesnemnda i januar 2018.

Videre legges det opp til at vedtak om helhetlig politisk organisering kan vedtas i april 2018.

Arbeid med digitale løsninger knyttet til politisk styring vurderes ferdigstilt ved utgangen av 2018.

Forslag til delegeringer og politisk reglement planlegges ferdigstilt sommeren 2019.

I et foreløpig budsjett er det satt en budsjetttramme på kr 300 000.

5. ORGANISERING OG ANSVAR

I tillegg til prosjektgruppa, er det behov for å knytte til seg juridisk og digital kompetanse i prosessen. Det må gjøres avgrensinger opp mot delprosjekt Nærdemokrati og felles kultur.